

Gözlem. defteri

**Bilim
Çocuk**

TÜBİTAK

3 1 . S A Y I N I N E K İ D İ R

10-

Son bir hafta içinde hangi kuşları gördünüz?

Çevrenizde yetişen kır çiçeklerinden birini anlatabilir misiniz?

Evinizin çevresinde hangi ağaçlar var?

Çevrenizde en çok hangi hayvanları

 görüyorsunuz?

Kırlık yerlerde ya da parklarda hangi kokuları duyuyorsunuz?

Kırlık yerlerde ya da parklarda hangi sesleri duyuyorsunuz?

Duyularımız İşbaşında

Gözlem yaparken gerçekte duyularımızı kullandığımızı biliyor musunuz? Duyularımız çevremizde olan biteni anlamamıza yardım eder. Gözlerimizle görürüz, kulaklarımızla işitiriz, derimizle dokunuruz ve dilimizle tatları anlarız. Gözlem yaparken çoğu zaman görme duyumuzu kullanarak işe başlarız.

Ama başka zamanlarda başka duyularımız da bize çevremizle ilgili ilk haberleri verir. Duyduğumuz bir sesin kuş sesi olduğunu anlayıp bu sesi çıkaran kuşu görebilmek için çabaladığımız çok olmuştur. Bir başka zaman da biz fark etmeden bacaklarımıza dokunan tüylü canlının ne olduğunu anlamak için hemen başımızı aşağı çevirip onu görmeye çalışırız. Duyularımız,

karşılaştığımız nesneleri ve olayları tanımamıza yardım eder. Bu nedenle gözlem

yaparken duyularımızı en

etkili biçimde kullanmak, işimizi kolaylaştırır. Bu defterle birlikte gözlem yaparken sizler de tüm duyularınızı kullanmaya çalışın. Duyularınız yardımıyla fark ettiğiniz her şeyi bu deftere kaydedin.

Nasıl Başlayalım?

Gözlemlerinizi bahçede ya da parkta yapın. Başka yerlerde de gözlem yapabilirsiniz. Ancak, yanınıza gözlem defterinizi ve kaleminizi almayı unutmayın. Belki arkadaşlarınız da size katılabilir.

Soru sorun. Bugün değişik ne var? Hangi sesleri duyuyorsunuz? Hangi kokuları duyuyorsunuz? Görebildiğiniz hayvanlar var mı? Bu hayvanlar neler yapıyorlar? Değişik taşlar görüyor musunuz? Bunları çizerek ya da yazarak gözlem defterinize kaydedin.

Bir hayvan ya da bitkinin resmini çizdiğinizde dikkatinizi onunla ilgili ayrıntılara verin. Üstünde çizgileri ya da başında noktaları var mı? Çiçeğin kaç taçyaprağı var ve bunlar nasıl dizilmişler? Canlının büyüklüğünü yazın. Küçük parmağınızdan daha mı küçük? Dizinizin boyuna mı geliyor? Yoksa sizden daha mı uzun? Hangi renkte? Hayvan siz gördüğünüzde ne yapıyordu?

Defterinize topladığınız örnekleri, yaprakları, tohumları, tüyleri, çektiğiniz fotoğrafları ya da bulduğunuz resimleri yapıştırın

Karşılaştığınız canlının adını öğrenmeye çalışın. Bunun için yol gösterici kitaplardan (TÜBİTAK Popüler Bilim Yayınları'nın çıkardığı Kuşlar adlı kitap gibi) ve ansiklopedilerden yararlanabilirsiniz. Eğer canlının bütün özelliklerini dikkatle kaydederseniz, onu

kitaplardan ya da ansiklopedilerden bulmanız daha da kolaylaşır.

Daha önceden görmediğiniz varlıkları görmeye çalışın.

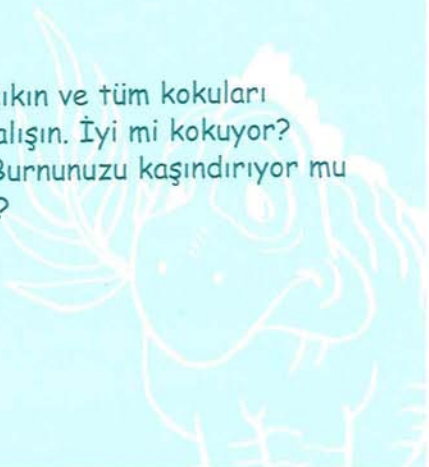
Gözlerinizi
kapatıp sesleri
dinleyin.
Duyduğunuz tüm
sesleri
tanımlamaya çalışın.
Hangi sesler doğal?

Ağaç kabuklarına
dokunun. Parmaklarınızla
neler hissettiğinizi anlatın.
Bunu başka varlıklarla da
deneyin. Aralarında ne
fark var?

Yürüyüşe çıkın ve tüm kokuları
duymaya çalışın. İyi mi kokuyor?
Kötü mü? Burnunuzu kaşındırıyor mu
bu kokular?

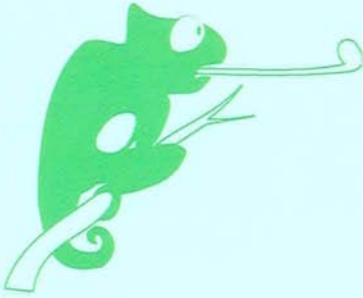

Her şeye farklı bir açıdan bakmayı deneyin. Çiçek bakışı, karınca bakışı ve kuş bakışıyla varlıkları görmeye çalışın. Çiçek bakışıyla görebilmek için yere uzanıp yukarı bakabilirsiniz. Karınca bakışı için burnunuzu yere yaklaştırıp çevreye öyle bakabilirsiniz. Kuş bakışı için bir taşın, basamağın ya da yüksek başka bir şeyin üzerine çıkıp aşağı bakmayı deneyebilirsiniz. Ama dikkatli olun.

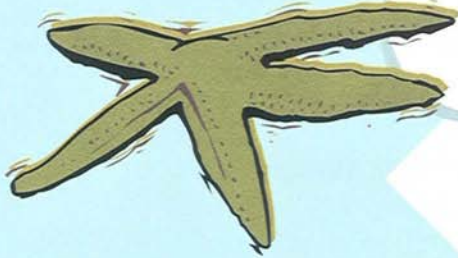
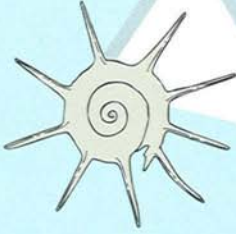

Renk keşifleri yapın. Çevrede hangi renklerin olduğunu bulmaya çalışın. Bunlardan birine dikkatinizi toplayın. Örneğin, yeşil renklere dikkat edin. Kaç farklı yeşil renk görüyorsunuz? Yeşil renkli varlıklar hangileri?

Gözlem yaparken kendinize ve doğadaki varlıklara zarar vermeyin.

Biçimleri keşfedin. Doğada hangi
biçimler ve desenleri buldunuz?
Yıldız, üçgen, kare, daire gibi
değişik biçimlerde varlıkları
bulmaya çalışın.

Ağaç
kabukları,
deniz kabukları,
yapraklar ve kaya
benzeri varlıkların
üzerine kâğıt koyup
üzerine pastel boya
sürün. Böylece desen
kâğıdın üzerinde
belirecektir.

Aşağıdaki boşlukları ve yandaki sayfayı gözlemlerinizi kaydetmek için kullanın.

tarih?

saat?

hava nasıl?

neredesiniz?

ne görüyorsunuz?

hangi kokuları duyuyorsunuz?

hangi sesleri işitiyorsunuz?

nelere dokunuyorsunuz?

Gözlemlediğiniz şeylerin resmini ya da kendini yapıştırarak, çizerek, sözcüklerle tanımlayarak ya da herhangi başka bir biçimde gösterin.

Kuş Gözlemlerinizi Bekliyoruz

Kuşları gözlemeye başlamadan önce, tüm kuşlar birbirine benziyormuş gibi görünebilir. Örneğin, serçe ve ötleşen gibi aynı büyüklükteki kahverengi kuşları başlangıçta birbirinden ayırt etmek zordur. Kuşların aralarındaki küçük farklılıkları bulmak için, ansiklopedilerden ya da başka kaynaklardan yararlanabilirsiniz. Kuş gözlemi yaparken uyarılarımıza dikkat edin.

- Kendinize ve çevrenize zarar verecek hiçbir davranışta bulunmayın. Kuş yuvalarına dokunmayın.
- Kuşların büyüklüklerine, renklerine, kanat biçimlerine, gaga ve kuyruk uzunluklarına dikkat edin.
- Çıkardıkları sesleri ve ötüşlerini ayırt etmeye çalışın.
- Değişik özellikleri (kanatlarındaki değişik

renkteki çizgiler,
uçuş ya da gaga
biçimleri gibi)
dikkatinizi çekerse,
bunları not alın.

- Kuşların davranışlarına ve yaşadıkları yerlere dikkat edin.
- Fark ettiğiniz her şeyi not almaya çalışın.
- Basit kuş çizimleri yaparak, kuşların özelliklerini bunların üzerine not alın.

Kuş gözlemlerinizi not
aldığınız sayfaların fotokopisini çekip
bize gönderirseniz, onlardan yararlanarak
dergimiz için kuşlarla ilgili bir yazı
hazırlayacağız. Böylece sizin de yardımınızla
kuşları tanımış olacağız. Gözlemlerinizin altına
adınızı ve adresinizi yazmayı unutmayın;
çünkü size küçük bir sürprizimiz
olacak.

